

ปี ค.ศ. 1957 อาดัมส์ และ โบว์ (Adams and Bowie) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "เรียนอย่างไร : ข้อควรคำนึงสำหรับการนิเทศ" (How We Learn : Implication for Supervision) สรุปผลได้ว่า การนิเทศการศึกษาที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนและการสอน ศึกษานิเทศก์มีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงต่อการให้บริการแก่ครูไม่ใช่เป็นผู้บังคับบัญชา¹

ปี ค.ศ. 1957 ดอดด์ส (Dodds) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การนิเทศของครูชนบทระดับประถมศึกษาในรัฐอินเดียนา" (Supervision of Rural Elementary Teacher in Indiana) ปรากฏว่าศึกษานิเทศก์มากกว่าครึ่งหนึ่งเห็นว่าไม่มีเงินพอที่จะจ้างศึกษานิเทศก์ไว้ประจำโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ส่วนมากเคยเป็นครูใหญ่ในโรงเรียนเล็ก มีส่วนน้อยที่ได้รับการนิเทศ จากศึกษานิเทศก์ แต่ส่วนใหญ่ได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ และยังพบว่าศึกษานิเทศก์บางคนไม่เห็นคุณค่าของการนิเทศในโรงเรียน²

ปี ค.ศ. 1958 เคอร์ทซ์ (Kurtz) ได้ศึกษาเรื่อง "การเสริมสร้างประสบการณ์การนิเทศโรงเรียนระดับประถมศึกษา" (An Intern Experience Elementary School Supervision) และรายงานผลการวิจัยว่า ศึกษานิเทศก์มีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงต่อคณะครูและผู้บริหารในเรื่องการประสานงาน การแนะนำและการจูงใจครู สังเกตการสอน สวัสดิการการสอน วางโครงการนิเทศ เข้าร่วมการฝึกอบรมและสัมมนาทางการศึกษา เป็นที่ปรึกษาและวิทยากรหลักสูตร การประเมินผล การคัดเลือกอุปกรณ์-

¹ Grace L. Adams and Lucille Bowie, "How We Learn : Implication for Supervision," Education 78 (December) : 211-215.

² Agnes Claudine Dodds, "Supervision of Rural Elementary Teacher in Indiana," Thesis Abstracts Series 8 (December, 1957) : 113-119.

การสอน ทำการศึกษาและวิจัย ประมุขนิเทศครูใหม่และนักเรียนครู ประเมินผลความก้าวหน้าและผลที่ได้รับจากการศึกษา วางโครงการร่วมกับครูใหญ่เกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนการเรียน ส่วนหน้าที่ทางอ้อมนั้น คือ การเสนอโครงการทางการศึกษาและเข้าร่วมในโครงการการศึกษาของรัฐ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง ชุมชนกับโรงเรียน บริการให้คำปรึกษาและอื่น ๆ¹

รอสส์ และ ดีน (Ross and Dean) กล่าวว่า นักวิจัยการศึกษามีความเห็นตรงกันว่า งานของศึกษานิเทศก์นั้นมีจุดมุ่งหมายสำคัญอันดับแรก คือ การปรับปรุงการสอน²

ซาร์บิน (Sarbin) กล่าวว่า การปฏิบัติที่จะให้ถูกต้องเหมาะสมกับตำแหน่งนั้นจะต้องคำนึงถึงหน้าที่ บุคคลที่จะดำรงตำแหน่งใด ๆ จะต้องศึกษาว่าตำแหน่งนั้น ๆ มีหน้าที่อะไร จะปฏิบัติงานอย่างไร ศึกษานิเทศก์ก็เช่นกันจะต้องศึกษาว่า หน้าที่ของศึกษานิเทศก์มีอะไรบ้างจะต้องทำอะไร ปฏิบัติอย่างไรจึงจะเหมาะสมและถูกต้อง ศึกษานิเทศก์จะปฏิบัติงานไม่ได้ถ้าศึกษานิเทศก์ขาดความรู้ขาดความเข้าใจในเรื่องหน้าที่การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เอง³

¹Grace W. Kurtz, "An Intern Experience Elementary School Supervision," Administration and Supervision 44 (May, 1958) : 147-158.

²Neagley L. Ross and Evans N. Dean, Handbook for Effective Supervision of Instruction (New York : Prentice-Hall, 1964), p. 1.

³Theodore R. Sarbin, "Role Theory," Handbook of Psychology (Addison-West, Publictice Company, 1954), pp. 223-255.

เฉลา ไชยรัตนะ วิจารณ์งานของศึกษานิเทศก์ประเทศไทยว่าเป็นงานที่มีความ
ยุ่งยากครอบคลุมไปหมด ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานตั้งแต่นักวิชาการจนถึงคณงานภาวโรง ฉะนั้น
จึงมีข้อเรื่องง่ายที่จะกล่าวถึงหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ให้แน่ชัดลงไปได้¹

ฉวีวรรณ มหาทัฬหี กล่าวว่ ปัจจุบันนี้งานในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ที่ได้รับมอบ-
หมายมีขอบเขตกว้างขวางมาก จึงทำให้ศึกษานิเทศก์ไม่แน่ใจว่างานที่กระทำไปนั้นมีคุณภาพ
และตรงเป้าหมายของการนิเทศการศึกษาตามที่กรมกำหนดและจัดอันดับความสำคัญไว้หรือไม่²

ปี พ.ศ. 2512 บุรุษยก แสงสิริกุล วิจัยเรื่อง "การศึกษาหน้าที่และความรับผิดชอบ
ของศึกษานิเทศก์ส่วนกลางในกระทรวงศึกษาธิการ" สรุปได้ย่ลว่า หน้าที่และความรับ-
ผิดชอบของผู้บริหารที่อยู่ในระดับความสำคัญสูงตรงกันดังนี้คือ

1. จัดประชุมสัมมนาและฝึกอบรมครูประจำการ
2. พัฒนาคู่มือครู หลักสูตร โครงการศึกษา และประมวลการสอน
3. ช่วยประสานงานระหว่างผู้บริหารกับฝ่ายวิชาการ
4. สสำรวจปัญหาและอุปสรรคทางการนิเทศการศึกษา
5. นิเทศการใช้คู่มือครู หลักสูตร โครงการศึกษา และประมวลการสอน
6. นำผลการวิจัยที่ตีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน
7. ตรวจสอบและนิเทศงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
8. วางโครงการนิเทศการศึกษา
9. ทดลอง ค้นคว้า เทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ
10. สสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอน
11. ให้คำปรึกษาแก่ครูเป็นรายบุคคลและคณะ
12. สังเกตการสอนของครู และให้คำแนะนำ
13. นิเทศ ติดตามผลงานของศึกษานิเทศก์และครู

¹เฉลา ไชยรัตนะ และคณะ, "การตรวจโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา"
การนิเทศการศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2500), หน้า 2-3.

²ฉวีวรรณ มหาทัฬหี, "ผลงานการสำรวจการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ฝ่าย
สามัญศึกษาประจำจังหวัด" คู่มือนิเทศการศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2503),
หน้า 105-106.

14. เสนอแนะการใช้อุปกรณ์ทางการเรียนการสอน¹

ปี พ.ศ. 2512 ระเบียบ เพชรประสิทธิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการนิเทศการศึกษาในจังหวัดพระนครและจังหวัดใกล้เคียง" ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญยิ่งสำหรับตัวศึกษานิเทศก์เอง ซึ่งศึกษานิเทศก์เห็นควรให้ปรับปรุงมากที่สุดได้แก่

1. ปัญหาการขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการนิเทศ
2. ปัญหาการขาดยานพาหนะ ทำให้การเดินทางไปปฏิบัติงานไม่สะดวก บางแห่งต้องเสี่ยงอันตราย ทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า²

ฉลอง บุญชูพันธ์ ได้ทำการวิเคราะห์ปัญหาการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษา สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับอัตรากำลัง พบว่า อัตรากำลังของศึกษานิเทศก์ยังขาดอยู่คิดเป็นร้อยละ 20.37 หมวดวิชาที่ขาดมากที่สุดได้แก่ หมวดวัดผลการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 17.36
2. ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของศึกษานิเทศก์ พบว่า ศึกษานิเทศก์ที่มีความเหมาะสมในหน้าที่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.95 เหมาะสมมาก คิดเป็นร้อยละ 43.78 เหมาะสมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 30.16
3. ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์โดยเฉพาะในส่วนภูมิภาค พบว่า มีปัญหาหลายประการ เช่น
 - 3.1 ปัญหาเรื่องขอบเขตของงาน ศึกษานิเทศก์ต้องทำงานหลายอย่าง ตำแหน่งการโรง เสมียน ถึงวิทยากร

¹บุญชัย แสงศิริกุล, "การศึกษาหน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ส่วนกลางในกระทรวงศึกษาธิการ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512), หน้า

²ระเบียบ เพชรประสิทธิ์, "ปัญหาการนิเทศการศึกษาในจังหวัดพระนครและจังหวัดใกล้เคียง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512)

- 3.2 ปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่ศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่เป็นฝ่ายวิชาการ แต่ผู้บังคับบัญชามักจะมอบงานอื่นนอกเหนือจากด้านวิชาการให้ทำ เพราะเชื่อถือในความสามารถของศึกษานิเทศก์
- 3.3 ปัญหาเกี่ยวกับการประสานงาน ศึกษานิเทศก์ต้องทำงานเกี่ยวกับบุคคลหลายฝ่าย บุคคลดังกล่าวยังไม่เข้าใจงานของศึกษานิเทศก์ คือ ศึกษานิเทศก์ต้องใช้เวลาประชาสัมพันธ์ติดต่อขอความร่วมมืออยู่เสมอ
- 3.4 ปัญหาเกี่ยวกับการขาดงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า ขาดประสิทธิภาพ

4. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจในการนิเทศการศึกษา จากรายงานพบว่า อำนาจหน้าที่ของศึกษานิเทศก์มีความขัดแย้งกันคือ กฎหมายระบุว่า ศึกษานิเทศก์เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจตรวจโรงเรียน แต่นโยบายของกรมมุ่งในคานานิเทศ เพื่อพัฒนาตัวครูในสถานะวิทยากร มุ่งสร้างมนุษยสัมพันธ์ให้ความอบอุ่นแก่ครู แต่ศึกษานิเทศก์จะต้องรายงานผลการนิเทศ ต่อศึกษาธิการจังหวัด จึงทำให้ครูเกิดความไม่แน่ใจว่าศึกษานิเทศก์มาช่วยครูหรือมาตรวจจับผิดกันแน่ ความเป็นจริงศึกษานิเทศก์ไม่มีอำนาจ สิ่งเหล่านี้ทำให้การนิเทศการศึกษามีปัญหาในคานความร่วมมือของครู¹

ดร.แมกซ์ เจ เบอร์-เฮสซา ผู้เชี่ยวชาญสำนักงานยูเนสโก ประจำประเทศไทย กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาแบบปัจจุบันนี้เป็นวิธีการช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไขสภาพการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้น โดยจัดหาบริการให้กับครู เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จสมความมุ่งหมายในประเทศสหรัฐอเมริกา ศึกษานิเทศก์ใช้เวลาประมาณครึ่งหนึ่งไปเยี่ยมครูและปฏิบัติงานร่วมกับครู เป็นรายบุคคลในห้องเรียน เวลาอีกครึ่งหนึ่งส่วนมากใช้วางแผนงานจัดสัมมนาหรือศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการสอน โดยเฉพาะมีคณะครูจากโรงเรียนต่าง ๆ มาร่วมด้วย

¹ ใจลอง บุญฉานันท์, รายงานการวิเคราะห์ปัญหาการนิเทศการศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2515), หน้า 3-6.

จัดให้มีการอบรมระยะยาว สาธิตวิธีสอนใหม่ ๆ เตรียมคู่มือครู เขียนข้อเสนอแนะพิมพ์แจกครู ช่วยครูหาบันทึกการสอน ปรับปรุงอุปกรณ์การสอน จัดหาอุปกรณ์ให้ครูใช้ จัดหาวิทยากรในท้องถิ่นมาบรรยาย และจัดโครงการประชุมในเทศครูใหม่¹

เกรียง เอี่ยมสกุล กล่าวว่า เรื่องของศึกษานิเทศก์เวลานี้กลายเป็นเรื่องที่มีปัญหา ศึกษานิเทศก์เป็นตัวยุติ ศึกษานิเทศก์เป็นบุคคลที่มีปัญหา ฉะนั้น การสร้างศึกษานิเทศก์ขึ้นมาเพื่อช่วยแก้ปัญหา กลับเป็นการจะต้องแก้ปัญหาของศึกษานิเทศก์ที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น²

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

¹แมกซ์ เจ เบอริ์ เยสซา, คร. "ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกลวิธีสำหรับศึกษานิเทศก์", คู่มือนิเทศการศึกษา 2508, พิมพ์ครั้งที่ 2. (พระนคร : แผนกการพิมพ์วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2511), หน้า 97.

²เกรียง เอี่ยมสกุล, "ฐานะและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์", คู่มือนิเทศการศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2509), หน้า 2.